

Georgi Grozdev – writer, *Balkani Publishing House*

A Few Words about Vihren Chernokozhev

Георги Гроздев – писател, издателство „Балкани“

Думи за Вихрен Чернокожев

Вихрен премина в един откъснен свят, който очаква всички ни. До него нашите сетива нямат достъп, но този свят съществува и винаги е съществувал. В нетрайния земен човешки свят, в който човекът към нищо не бива да се привързва, защото е обречен да го загуби рано или късно, Вихрен Чернокожев остави своята следа на книжовник.

Остави думите си, остави съпруга и син. Остави скромния си бит като всеки непотребен в епохата на плячката. Той бе един от скромните и проникателни наблюдатели на обхващащата ни като стихийен пожар ентропия на бита и битието ни. Неведнъж сме говорили дълго за това в кабинета му в Института за литература, на десетките премиери на издателство „Балкани“, които не пропускаше, независимо дали е ледена зима, или задушно лято. Въпреки недъга си и въпреки тежкото си придвижване. Държеше да се оправя без чужда помощ, ако не се брой неизменната подкрепа на съпругата му Росица.

Но това стана по-късно... Той откри „Балкани“ с вътрешното си зрение, както и например Радой Ралин го направи. През далечната 1998 г., значи преди двайсет години – сякаш беше вчера, Радой Ралин дойде в офиса на издателството на Полиграфическия комбинат. Бях го търсил по телефона седмици наред, но не отговаряше. С влизането си каза: „Щом сте поканили тези писатели, значи и аз съм поканен!“ Отвори дума за поредицата на „Балкани“, наречена „Книга с автограф“. Тя започна с „Мюре“ на Йордан Радичков и завърши с „Циганска Рапсодия“ на Ивайло Петров. Бяха тринайсет автори плюс карикатуристът Борис Димовски, който илюстрира книгата на Радой „Ако изкукуригам, кого ще събудя“. Кой бяха останалите писатели – Блага Димитрова, Йордан Василев, Димитър Коруджиев, Георги Данаилов, Генчо Стоев, Вера Мутафчиева, Исак Паси, Георги Мишев... Това бяха имената, които подкрепиха „Балкани“ в първите му крачки из родната литературна нива, която днес ми прилича ту на нива, ту на сметище.

Каква е връзката с Вихрен? Без да го познавам и без да знам за съществуването му, той представи всички издания на поредицата в „Литературен форум“, имаше притурка за книги, една по една и даде „име“ на серията от книги като ги нарече „Бялата поредица на „Балкани““. По-късно се запознахме лично. Бе един от първите, който написа интересни анализи за избраните ми разкази „Божии трохи“, за романа „Плячка“, романа „Непотребния“...

„Бялата поредица“ бе май последната бяла ластовица в идващите като мътен порой времена на безкултурие и упадък. В нея участвах с ентузиазъм и радост още живи тогава класици на българската литература и култура, събрани заедно, въпреки че раздорите на времето противопоставяха всеки срещу всеки и всеки на всички...

Ще запомня срещите, разговорите си с Вихрен, текстовете му като откровения с един искрен ценител на красивото и достойното, проникателен наблюдател и критик на никнешите като гъби „чудовища на свободата“ ...

... И сега, след като творчеството на Вихрен Чернокожев влиза в жестокия и неумолим кръговрат на времето, само то – времето, ще отсее семето от плявата. Вярвам, че

Вихрен бе един от малкото, който остави думи за семе, въпреки голямата дандания и навалица пред входа на Литературата. Тълпи от кандидати за славата се блъскат и винаги ще го правят в стремежа си да минат през един вход, който пропуска едва един-двама за цял век.

Бях свидетел на ироничните реплики на Вихрен Чернокожев, с които съпровождаше новите натегачи, поредните нови лица на новата стара конюнктура. Затова и той остана нелюбим на днешната конюнктура, затова и тя не зачете делото му, както подобава. Затова и онези големи писатели от близкото минало казваха: Сигурни сме за своето творчество, ако България я има.

Защото, това става все по-ясно, може и да я няма.

6 август 2018,
Преображение Господне